

بسم الله الرحمن الرحيم

نقش اخلاق طلبگی در صیانت از حریم حوزوی

استاد راهنما: خدیجه الازمنی جهان آباد

مؤلفان: نسیم بومری ، راضیه سمیعی پاقلعه ، محدثه خادمی، صغری دیلم

مدرسه علمیه شهیده بنت الهدی شهرستان علی آباد کتول

پاییز ۹۶

هدف از نگارش این پژوهش بررسی نقش اخلاق طلبگی در صیانت از حریم حوزوی می باشد که به بررسی عوامل و موانع اخلاقی رشد طلاب و آدابی که طلاب علوم دینی در برابر حوزویان و غیر حوزویان جهت صیانت از حوزه باید رعایت کنند پرداخته است ، برای دستیابی به هدف فوق منابع موجود بابه‌ری گیری از روش اسنادی متناسب با سوالات واهداف پژوهش مورد نقدوبررسی قرار گرفته است،تجزیه وتحلیل داده ها عمدتاً براساس تحلیل محتوا انجام شده است. مادر این تحقیق تلاش کرده ایم تا به این سوال پاسخ دهیم که نقش اخلاق طلبگی در صیانت از حریم حوزوی چیست؟ باتوجه به این که اسلام دینی جاودانی است و غایت آن رشد جامعه و حرکت به سوی کمال و سعادت است بدین جهت ، طلابی که به تربیت افراد از طریق تبلیغ و ترویج علوم و معارف دینی می پردازند، با توجه به ضرورت صیانت حوزه در برابر دیدگان دیگران و دشمنان اسلام در هر عصر و مکانی، باید در حوزه رفتار، گفتار و ظاهر و در همه ی جوانب برای اطرافیان و مخاطبان خود الگو باشند و چون مسئولیت شان همان مسئولیت خطیر ائمه (علیهم السلام) است باید آن ها را سرلوحه ی خود قرار دهد و در زندگی افراد موفق چون حضرت امام خمینی (رحمه الله علیه) و آیت الله مجتهدی (رحمه الله علیه) و کلام رهبر معظم (مدظله) و دیگر بزرگان توجه کنند، موفقیت در این عرصه منوط به شرایط مختلفی از جمله ؛ رعایت آدابی است که در تقویت اخلاقی طلاب اثر زیادی دارند و نیز شناخت عواملی است که باعث رشد اخلاقی طلاب می شود مانند: نیک رفتاری ، نظم و برنامه ریزی ، ارتباط مستمر با قرآن، تقوا ، اخلاص ، ولایت پذیری و زهد و ساده زیستی و عواملی که مانع رشد اخلاقی آنان می شود مانند: مدرک گرایی ، تکبر و غرور ، عالم بی عمل ، دنیا طلبی ، حرص که همگی ازجمله مباحثی هستند که جهت حفظ صیانت از حوزه مورد بررسی قرار گرفته اند و در انتها نیز راهکارهایی را ارائه داده ایم حاصل آنکه طلاب، دنباله رو حرکت پیامبران می باشند، انبیای الهی مأمور تعلیم و تربیت و هدایت جامعه بوده اند؛ طلبه نیز همین خدمت اجتماعی را برگزیده است لذا طلاب علوم

دینی باید شناخت صحیحی به جایگاه تقوا و اهمیّت تهذیب نفس داشته باشند تا بتوانند از عهده ی صیانت از حوزه به نحو احسن برآیند.

کلید واژه ها : اخلاق طلبگی ، اخلاق ، طلبه ، صیانت ، حریم حوزه ، انسان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	صفحه عنوان
۲	چکیده
۳	فهرست مطالب

فصل اول : کلیات تحقیق

۷	مقدمه.....
۱۰	بیان و توضیح مسأله.....
۱۱	اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۱۲	پیشینه تحقیق.....
۱۴	سوالات تحقیق.....
۱۱	۱۴ فرضیه تحقیق.....
۱۱	۱۵ اهداف و دستاورد های مورد انتظار تحقیق.....

۱۲

۱۴

فصل دوم : مفهوم شناسی

اخلاق	۱۷
طلبه	۱۸
حوزه	۱۹
صیانت	۱۹
هویت طلبه	۲۰
زی طلبگی	۲۱

فصل سوم: عوامل مؤثر بر رشد اخلاقی طلاب

۱.تقوا	۲۵
۲.اخلاص	۲۷
۳.نیک رفتاری	۲۸
۴.نظم و برنامه ریزی	۳۱
۵.ارتباط مستمر با قرآن	۳۳
۶.ولایت پذیری	۳۴
۷.زهد وساده زیستی	۳۵

فصل چهارم : موانع مؤثر بر رشد اخلاقی طلاب

۱.مدرک گرایی	۳۹
۲.خودشیگفتگی و تکبر	۴۱
۳.عالم بی عمل	۴۳

منابع :

- قرآن

- نهج البلاغه

- صحیفه سجادیه

۱) ابی الحدید ، عبدالحمید بن محمد (۱۳۷۸) ، شرح نهج البلاغه ، تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم ، ج ۱۸ ، چاپ

اول ، قاهره : دار احیاء الکتب العربیه

۲) احسانی ، محمد (۱۳۹۰) ، سیره اخلاقی و تربیتی معصومین ، قم : نشرالمصطفی

۳) اداره ارتباطات دبیرخانه شورای عالی حوزه های علمیه ، حوزه و روحانیت در نگاه رهبری ، بیانات مقام معظم

رهبری از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۸ (۱۳۸۹) ، قم : مدرسه ی عالی دار الشفاء

۴) اسماعیلی یزدی ، عباس (۱۳۹۰) ، فرهنگ صفات ، بایدها و نبایدهای اخلاقی ، قم : دلیل ما

۵) اسکندری ، حسین (۱۳۸۵) ، آیه های زندگی (آیین بندگی) ج ۸ ، تهران : سروش (انتشارات صدا و سیما) ،

رادیو قرآن

۶) آقا نوری ، حمید (۱۳۹۱) ، اخلاق حرفه ای و وظایف صنفی روحانیت از نگاه امام خمینی (رحمه الله) ، قم :

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

۷) اکبری ، محمود (۱۳۸۲) ، آداب اسلامی ، معاونت تهذیب مرکز مدیریت حوزه علمیه استان

فارس www.fars.tahzib-howzeh. Com

۸) اکبری ، محمود (۱۳۸۲) ، اخلاق ، ج ۱ ، قم : دانش حوزه

۹) آمدی ، عبدالواحد (۱۴۲۹ه) ، غررالحکم و دررالکلم ، قم : دار الکتب الاسلامی

۱۰) برخوردارفرید ، شاکر (۱۳۸۵) ، مجموعه کتاب آفات الطلاب و آداب الطلاب ، تهران : لاهوت

۱۱) بهرامی ، غلامرضا (۱۳۸۴) ، فرهنگ زندگی ، قم : دلیل ما

- ۱۲) بهرامی ، علی اصغر(۱۳۹۴) ، نشاط علمی در زندگی طلبگی ، نشریه شمیم یاس ، ش ۱۵۱
- ۱۳) تبریزی ، میرزا جواد (۱۳۸۸) ، نصایح (زی طلبگی و آداب تعلیم و تعلم) ، قم: دارالصدیقین الشهیده علیها السلام
- ۱۴) حجتی ، محمد باقر(۱۳۷۹) ، آداب تعلیم و تعلم در اسلام ، چاپ بیست و پنجم ، تهران : دفتر نشر فرهنگ اسلامی
- ۱۵) حسین زاده ، علی (۱۳۹۰) ، همسران سازگار، راهکارهای سازگاری ، قم : انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
- ۱۶) حکیمی ، محمدرضا(۱۳۶۱) ، هویت صنفی روحانی ، قم : انتشارات اسلامی
- ۱۷) خبرگزاری رسا ، گروه حوزه علمیه تبیان
- ۱۸) خمینی، روح الله(۱۳۸۵) ، منشور روحانیت امام (ره) ، تهران : امام خمینی
- ۱۹)(۱۳۷۸) ، صحیفه امام (ره) ، تهران : موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (قدس سره)
- ۲۰)(۱۳۷۴) ، اربعین حدیث، چاپ ششم، تهران : موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (قدس سره)
- ۲۱) جوادی ، سیداحمد و دیگران ، دایره المعارف تشیع ، ج ۶ ، چاپ اول ، نشر حجتی ، بیتا
- ۲۲) دانشگاه باقرالعلوم (علیهالسلام)(۱۳۸۹)، حوزه و روشنفکری ، قم : موسسه بوستان کتاب
- ۲۳) دانشگاه علوم انتظامی امین (۱۳۹۴) ، مقاله بصیرت و تربیت اسلامی، دوره ۱۲ ، ش ۳۵
- ۲۴) دانشگر، احمد(۱۳۸۱) ، فرهنگ لغات فارسی نوین ، چاپ اول، تهران : حافظ نوین
- ۲۵) دیلمی ، حسن ابن ابی الحسن (۱۴۰۸ ق) ، اعلام الدین ، قم : موسسه ی آل البیت (علیهالسلام)
- ۲۶) رحمانی ، جبار، زی طلبگی از منش تا سبک زندگی انسان حوزوی، فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، دوره ۶ ، ش ۲۲۱۳۹۲
- ۲۷) رحمتی شهرضا ، محمد(۱۳۹۰) ، چه بگویم ، ۱۴ موضوع ، ج ۱ ، قم : جوانان موفق

۲۸) زاده جویباری، محمدرضا (۱۳۸۷)، راه روشن، تلخیص از آشنایی با ترجمه و مفاهیم حکمت‌های نهج البلاغه،

قم: نشر

۲۹) سعادت‌مند، رسول (۱۳۸۹)، درسهایی از امام، اخلاق و تهذیب روحانیت، قم: تسنیم

۳۰) (۱۳۷۸)، اخلاق و تهذیب روحانیت از دیدگاه امام خمینی، قم: تسنیم

۳۱) (۱۳۸۹)، آیین دانشوری در سیره امام خمینی (رحمه الله)، قم: تسنیم

۳۲) سیاح، احمد (۱۳۸۷)، فرهنگ بزرگ جامع نوین (ترجمه المنجد لويس معلوف)، چاپ هفتم، تهران:

انتشارات اسلام

۳۳) شریعتمداری، حمید رضا (۱۳۸۲)، آیین دانشوری، قم: انتشارات دار العلم

۳۴) صادقیان، احمد (۱۳۸۷)، قرآن و بهداشت روان، قم: پژوهش‌های تفسیر و علوم قرآن،

۳۵) طبرسی، حسن بن فضل (۱۳۹۳)، مکارم الاخلاق، ترجمه لطیف راشدی، قم: نغمه قرآن

۳۶) عالم زاده نوری، محمد (۱۳۹۲)، گفتاری در باب وظایف طلاب (آنچه طلاب باید بدانند)، جزوه شماره ۱،

معاونت فرهنگی حوزه علمیه حضرت آینه سلام الله علیها

۳۷) (۱۳۹۳)، درآمدی بر زی‌طلبگی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

۳۸) (۱۳۹۲)، میثاق طلبگی، قم: مرکز مدیریت حوزه های علمیه

۳۹) (۱۳۸۹)، راه و رسم طلبگی (دفتر چهارم: طلبه و برنامه ریزی)، قم: موسسه

فرهنگی و لاء منتظر

۴۰) عاملی، زین الدین بن علی (۱۳۸۰)، منیه المرید فی أدب المفید و المستفید، تحقیق رضا مختاری، چاپ

پنجم، قم: مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی

۴۱) عاملی، شمس الدین محمد بن خاتون (۱۳۹۲)، توضیح الاخلاق (اخلاق ناصری)، تصحیح سید محمد

رضا رضاپور، مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی

۴۲) علیزاده ، مهدی و دیگران (۱۳۸۹) ، اخلاق اسلامی مبانی و مفاهیم ، قم : دفتر نشر معارف

۴۳) فصلنامه راه رشد شماره ۱۱

۴۴) کاشانی ، مولا محسن (۱۴۲۶ه) ، المحجّه البيضاء فی تهذیب الإحیاء ، چاپ دوم ، قم : موسسه المحبین

۴۵) کلینی ، محمدابن یعقوب (۱۳۶۵) ، الکافی ، تصحیح علی اکبر غفاری ، تهران : دارالکتب الاسلامیه

۴۶) لاندین، ویلیام، لاندین، کتلین (۱۳۷۹) کارکردن با افراد ناسازگار (فنون مدیریت، ۲)، ترجمه مسعود کسایی و ابراهیم

شیرمیری ، انتشارات همشهری

۴۷) مجلسی ، محمدباقر بن محمدتقی (۱۳۹۳) ، بحار الانوار ، مترجم : محمد جواد نجفی ، تهران : اسلامیه

۴۸) محمدی ری شهری ، محمد (۱۳۸۶) ، میزان الحکمه ، ترجمه : حمیدرضا شیخی ، قم : سازمان چاپ و نشر

دارالحديث

۴۹) مختاری ، رضا (۱۳۸۰) ، سیمای فرزندگان، چاپ چهاردهم ، قم : بوستان کتاب

۵۰) مرکز صهبا (۱۳۹۰) ، دغدغه های فرهنگی (شرحی مزجی یکی از بیانات محوری مقام معظم رهبری در

سال ۱۳۷۳) ، چاپ اول، تهران : موسسه جهادی

۵۱) مشکینی، علی (۱۳۸۸) ، معلم اخلاق (یاران امام به روایت اسناد ساواک - ۴۰) ، تهران : مرکز بررسی اسناد

تاریخی وزارت اطلاعات

۵۲) مصباح یزدی ، محمد تقی (۱۳۸۸) ، مباحثی درباره ی حوزه ، قم : موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

(ره)

۵۳) مطهری ، مرتضی (۱۳۸۸) ، سیری در نهج البلاغه ، تهران : صدرا

۵۴) مطهری ، مرتضی () ، مجموعه آثار ، ج ۲۶ ، تهران : صدرا

۵۵) مقدمی ، محمود (۱۳۷۴) ، چگونه مباحثه کنیم ، قم : هجرت

۵۶) موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله ، آن سفرکرده، جنگ ادبی ویژه سالگرد رحلت امام ، چاپ

اول ،تهران : موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله

۵۷) نراقی ، محمد مهدی (۱۳۸۱) ، جامع السعادات، ج ۱، چاپ دوم ، قم : دارالتفسیر

۵۸) نشریه شمیم یاس (۱۳۹۴) ، ش ۱۴۹ ، آفت زندگی طلبگی

۵۹) نوری ، میرزا حسین (۱۴۰۸ق) ، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل ، قم : مؤسسه آل البيت عليهم السلام

لأحياء التراث

۶۰) (وافی ، علی (۱۳۸۸) ، نسیم هدایت : رهنمودهای بزرگان به طلاب جوان ، قم : شفق

۶۱) (وطن دوست ، رضا (۱۳۸۷) ، فرهنگ روابط اجتماعی در آموزه های اسلامی ، ج ۱ ، مشهد : دانشگاه علوم

اسلامی رضوی

۶۲) (۱۳۸۷) ، فرهنگ روابط اجتماعی در آموزه های اسلامی ، ج ۲، مشهد : دانشگاه علوم

اسلامی رضوی

۶۳) article.tebyan.net

۶۴) tebyan.net/newindx.aspx